

*Слухач 6-го курсу підготовки
здобувачів ступеня вищої освіти
магістра за спеціальність «Публічне
управління та адміністрування»
навчально-наукового інституту
заочного та дистанційного навчання.*

Буранов Ігор Юрійович

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ НАСЛІДКИ ПРИ ПОРУШЕНІ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ РОЗГЛЯДУ ЗВЕРНЕНЬ ГРОМАДЯН

Публічна політика забезпечує відкритість та прозорість дій влади та можливість громадян впливати на процеси розробки і впровадження державних рішень. Найважливішою умовою існування демократії є публічність політики, тобто гласність і відкритість будь-якої політичної дії. Громадяни мають право знати про дії та наміри політичних сил, органів державної влади. Вони повинні впливати на процеси створення і реалізації законів, якість роботи державного апарату, рівень освіченості і громадянської самосвідомості політиків, які приймають політичні рішення.

Усі мають право направляти індивідуальні чи колективні письмові звернення або особисто звертатися до органів державної влади, органів місцевого самоврядування та посадових і службових осіб цих органів, що зобов'язані розглянути звернення і дати обґрунтовану відповідь у встановлений законом строк [1. С.40].

Під зверненнями громадян слід розуміти викладені в письмовій або усній формі пропозиції (зауваження), заяви (клопотання) і скарги [2.С.3]

Структура системи роботи із зверненнями громадян є неповною без розгляду питання про юридичну відповідальність за порушення законодавства про звернення громадян.

Питання практичної реалізації громадянами цього права регулюються на сьогодні Законом України «Про звернення громадян».

Згідно із ст. 15 Закону «Про звернення громадян» керівники та посадові особи підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, зобов'язані об'єктивно і вчасно розглядати їх, перевіряти викладені в них факти, приймати рішення відповідно до чинного законодавства і забезпечувати їх виконання, повідомляти громадян про наслідки розгляду заяв (клопотань).

Сьогодні контроль за дотриманням законодавства про звернення здійснюють Верховна Рада України, народні депутати України, Президент України, Кабінет Міністрів України, Уповноважений з прав людини Верховної Ради України, Верховна Рада Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські, районні, районні в містах Києві та Севастополі державні адміністрації, сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі комітети, депутати місцевих рад, а також міністерства, інші центральні органи виконавчої влади щодо підпорядкованих їм підприємств, установ та організацій.

У зв'язку з набранням чинності новим Законом України «Про прокуратуру» від 14 жовтня 2014 року контроль над дотриманням Закону України «Про звернення громадян» (далі Закон) втратила прокуратура. Систематичні прокурорські перевірки вимагали відповідальності за порушення Закону, навіть у тому випадку коли заявника все влаштовувало.

Доказом, що звернення особи дійсно направлялось, може бути відмітка канцелярії про отримання такого звернення, підпис уповноваженої особи про отримання звернення особисто. У таких випадках до скарги слід додати копію одного із вищезазначених доказів.

Зважаючи на такі обставини, в діях керівника чи посадової особи підприємства, установи, організації вбачаються ознаки адміністративного правопорушення, передбаченого ст.212-3 Кодексу України про адміністративні правопорушення, а саме: «...несвоєчасне надання інформації, надання інформації, що не відповідає дійсності, у випадках, коли така інформація підлягає наданню на запит громадянина... відповідно до Закону України «Про звернення громадян».

За порушення закону про звернення громадян передбачена цивільна, адміністративна та кримінальна відповідальність відповідно до ст. 24 Закону. Цивільна відповідальність передбачає відшкодування витрат пов'язаних із самим зверненням (відправлення, витрати на дорогу) та реальних втрат від неотримання запитуваної інформації.

До адміністративної відповідальності можуть бути притягнуті винні особи за статтею 212-3 Кодексу про адміністративні правопорушення. Зазначена стаття в ч. 1 визначає, що неправомірна відмова в наданні інформації, несвоєчасне або неповне надання інформації, надання інформації, що не відповідає дійсності, у випадках, коли така інформація підлягає наданню на запит громадянина чи юридичної особи відповідно до законів України "Про інформацію" , "Про доступ до публічної інформації" , "Про звернення громадян" , "Про доступ до судових рішень" та "Про засади запобігання і протидії корупції" , - тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від двадцяти п'яти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (тобто від 425 грн. до 850 грн.), повторне протягом року вчинення порушення з числа передбачених частиною першою цієї статті, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню, - тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від п'ятдесяти до вісімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (тобто від 850 грн. до 1360 грн.). В ч. 6 сказано, що незаконна відмова у прийнятті та розгляді звернення, інше порушення Закону України "Про звернення громадян" - тягнуть за собою накладення штрафу на посадових осіб від двадцяти п'яти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (тобто від 425 грн. до 850 грн.), а повторне протягом року вчинення будь-якого з порушень, передбачених частинами першою - шостою цієї статті, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню, - тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від шістдесяти до вісімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (тобто від 850 грн. до 1360 грн.) або громадські роботи на строк від двадцяти до тридцяти годин.

Для того, щоб винні особи понесли відповідальність за порушення закону про звернення громадян необхідно звернутися з відповідною заявою до уповноваженої особи секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини або представника Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, як це зазначено в п. 8-1 ч. 1 ст. 255 Кодексу України про адміністративні правопорушення на предмет складання протоколу про адміністративне правопорушення за ст. 212-3 КУпАП.

Слід відзначити, що законодавством що регулює процедуру звернення громадян у таких країнах як: Королівство Іспанія, Латвійська та Литовська республіки не регулюється поняття «зловживання правом на звернення», відповідальність за такого з наклепами, погрозами та образами. Так само, це не визначено і в законодавстві України.

Крім заяви із вимогою про притягнення до відповідальності винних осіб необхідно подати докази звернення. Це може бути копія цього звернення із зазначенням відмітки про отримання або поштові документи, які підтвердять відправлення кореспонденції за адресою винуватців.

Оскільки звернення громадян є індикатором рівня організації реагування на факти порушень прав і свобод людини з боку органів державної влади, місцевого самоврядування та правоохоронних органів як в окремих регіонах, так і загалом у державі, перспективи подальших досліджень вбачаємо у пошуках шляхів удосконалення механізмів реалізації прав громадян на звернення в сучасних умовах та розвитку системи опрацювання звернень громадян до органів державної влади й органів місцевого самоврядування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. / Верховна Рада України. – К.: Офіц. вид. – Відомості Верховної Ради, 1996. – № 30.
2. Про звернення громадян : Закон України від 2 жовт. 1996 р. № 393/96-ВР [Електронний ресурс]. - Режим доступу : [http:// portal.rada.gov.ua](http://portal.rada.gov.ua);
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон Української РСР від 7 грудня 1984 р. // Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1984. – № 51.